

PAPER DETAILS

TITLE: Temel Egitimde Ikinci Yabanci Dil Olarak Almanca Öğretimi

AUTHORS: Fatma KARAMAN

PAGES: 104-110

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/390317>

Temel Eğitimde İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi*

Dr. Fatma KARAMAN¹

¹Arş. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla, fatmakaraman33@gmail.com

Geliş Tarihi/Received:

14.11.2017

Kabul Tarihi/Accepted:

28.11.2017

Yayın Tarihi/Published:

27.12.2017

ÖZ

Eğitimde her yaş grubuna ve eğitimin her kademesine aynı tarz ve yöntemde öğretim yapılmadığı gibi temel eğitimde ikinci yabancı dil öğretiminde de bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. Yabancı dil, doğası gereği soyut kavramlardan oluşur ve karmaşık dil kurallarını bünyesinde barındırır. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde bu yaş kademesinde öğrenim gören çocuklara, içinde bulundukları gelişim dönemlerine uygun olarak öğrenme ortamı hazırlanmalıdır.

2013-2014 eğitim öğretim yılında İngilizce ikinci sınıftan itibaren programlarda yer almıştır. Bu durum erken yaşta yabancı dil öğretimini destekleyen önemli bir karar olmuştur. Ancak günümüzde artık tek bir yabancı dil bilmek yeterli olmayıp küreselleşen dünyada ve dış ülkelerle olan ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkiler; ikinci bir yabancı dilin öğrenilmesi için de bazı adımların atılmasını zorunlu hale getirmiştir. Buna rağmen ikinci bir yabancı dil edinimine karşı öğrenciler olumlu bir tavır gösterememektedirler. Çünkü temel eğitimde öğrenciler öncelikle yabancı dil olarak İngilizceyle karşılaştırılmaktadırlar ve orta öğretime gelinceye kadar da ikinci bir yabancı dille münasebetleri olmamaktadır. Bu bağlamda ikinci yabancı dil olarak Almancanın da ikinci sınıftan itibaren programlarda yer alması öğrencilerin erken yaşta Almancaya karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın amacı ikinci yabancı dil olarak Almancanın temel eğitim programlarında olması gerektiği ve temel eğitim seviyesinde olan öğrencilere bu dilin nasıl aktarılması gerektiği, hangi materyallerin kullanılması gerektiğiyle ilgili öneriler sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: İkinci yabancı dil olarak Almanca, temel eğitim, erken yaşta yabancı dil eğitimi, öğrenciye görelilik.

German Teaching as a Second Foreign Language in Basic Education

ABSTRACT

As education can't be taught in every age group and every level of education in the same style and method, this must be taken into account in the second foreign language teaching in basic education. Foreign language consists of abstract concepts because of its nature and contains the mixed language rules. For this reason, children who are studying at this age in foreign language teaching should prepare a learning environment according to their developmental periods.

English has taken place in the programs since the second semester in the academic year 2013-2014. This was an important decision to support foreign language teaching in early age. This was an important decision to support foreign language teaching in early age. However, nowadays knowing a single foreign language is not enough; economic, cultural and political relations with the foreign countries has become necessary to take the some steps in order to learn a second foreign language. Nevertheless, students can't show a positive attitude towards the acquisition of a second foreign language. Because in primary education students are primarily compared to English as a foreign language and until the students come to secondary school, there is no relation of the students with a second foreign language. In this context, as a second foreign language, taking part in programs

1. GİRİŞ

Son dönemlerde eğitim sisteminde yapılan değişikliklerle birlikte yabancı dilin öğretimi eğitim kademelerine göre değişiklik göstermiştir. 1997 yılında uygulamaya konan sekiz yıllık temel eğitimle ülkemizde eğitim programları yeniden düzenlenmiş ve bu düzenlemelerden de en çok yabancı dil öğretimi etkilenmiştir. Bu yenilikle 5 yıllık olan temel eğitim süresi 8 yıla çıkarılmış, bu dönemde yabancı dil dersi ise temel eğitimin 4. sınıfından itibaren programlarda yer almıştır. Sekiz yıllık kesintisiz eğitim ile İngilizce eğitime 4. sınıftan itibaren başlanmış ve 6. sınıftan itibaren de seçmeli ders olarak ikinci yabancı dil programlara eklenmiştir. Bu durum yönetmelikte şu şekilde geçmektedir;

“a) İlköğretim kurumlarında;

1) 4 üncü sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerine yer verilir. Aynı sınıftan itibaren zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla ya da ikinci yabancı dil dersi olarak seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir.

2) Tüm sınıflarda ders saatleri dışında öğrencilerin seviyelerine uygun olarak yabancı dil yetiştirici kurs programları uygulanabilir.

b) Ortaöğretim kurumlarında;

1) İlköğretimdeki yabancı dil ders programlarının devamı olarak zorunlu birinci ve kurulca uygun görülen okullarda zorunlu ikinci yabancı dil derslerine yer verilir. Ayrıca zorunlu yabancı dil derslerinin takviyesi amacıyla seçmeli yabancı dil derslerine de yer verilebilir” (MEB, Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği, 2006).

Haznedar’a göre Türkiye’de 1997 yılında yapılan eğitim reformuyla birlikte benimsenen erken yaşta yabancı dil öğretimi pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de erken yaşta iki dilli öğretim sürecine geçiş niteliğindedir (2010: 748).

2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren de İngilizce daha alt kademe olan 2. sınıfta görülmeye başlanmıştır. Balcı 2012-2013 eğitim öğretim yılında yürürlüğe giren yeni eğitim kanununun Almancanın ülkemizdeki algısını değiştirdiğini ifade etmiştir (2016: 347). Çünkü bu zamana kadar ülkemizde gerek devlet okullarında gerekse de özel okullarda Almancaya gerekli önem verilmemekteydi. Artık aileler sadece tek bir yabancı dil bilmenin yirmibirinci yüzyılda yeterli olamadığının farkına vararak çocuklarının ikinci bir yabancı dil daha edinmeleri konusunda bilinçlenmiş ve imkanları doğrultusunda dil öğretimi destekleyen kreş, okul öncesi ve özel okullara çocuklarını gönderme gibi girişimlerde bulunmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı; ikinci yabancı dil olarak Almancanın temel eğitim programlarında yer alması gerektiği, ikinci yabancı dil öğretimine başlama yaşının ilköğretim düzeyine çekilmesi konusunda gerek aileler gerekse de resmi kurumlar düzeyinde farkındalık yaratmak ve dolayısıyla temel eğitim seviyesinde olan öğrencilere bu dilin nasıl aktarılması gerektiği, hangi materyallerin kullanılması gerektiğiyle ilgili öneriler sunmaktır.

Son dönemlerde yürürlüğe giren düzenlemelere bakıldığında yabancı dile olan gereksinimin artık farkına varıldığı, yabancı dil öğretiminde de önemli adımların atılmaya başlandığı net bir şekilde görülmektedir. Ancak ülkemizde yabancı dil öğretimi çok dillilik bağlamında yürütülmediği için yabancı dil öğretimi dendiğinde akıllara sadece İngilizce öğretimi gelmektedir (Akıllılar, 2013: 276). Almanca öğretimi ise ikinci yabancı dil olarak Anadolu ve fen liselerinde görülmektedir. 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren Anadolu ve Fen liselerinin öğretim programlarına zorunlu ikinci yabancı dil dersleri konulmuştur. Sadece lise düzeyinde ikinci yabancı dilin zorunlu hale getirilmesi gittikçe küçülen düzeyinde yeterli olmaz. Almanca seçmeli ders olarak zorunlu ikinci yabancı dil olarak temel eğitim

daha kolay olacaktır. Çelikkaya'nın öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Almanca dersine yönelik tutumlarını araştırdığı çalışmasında öğretmenlerin Almancanın ikinci yabancı dil olarak öğretilmesi tartışmalarının ve Almanca'ya gereken önemin verilmemesinin Almanca dersine karşı olumsuz tutumların geliştirilmesine neden olduğunu belirtmiştir (2013: 107). Almanca öğretiminin sadece üç dört saatlik bir zamana sığdırılması Almancayı öğrencilerin gözünde önemsiz hale getirecek ve dolayısıyla öğretmenlerin de dersi verimli bir şekilde yürütebilmesini engelleyecektir. Ayrıca “çok seilmeyen, genellikle sıkıcı olarak kabul edilen Almanca dersine yönelik” (Bozlar Balcı ve diğerleri, 2017: 134) bu olumsuz tutumların engellenmesi için ikinci yabancı dilin temel eğitim seviyesinde verilmesi yabancı dil eğitiminden verim alınmasını da destekleyecektir.

2. TEMEL EĞİTİMDE İKİNCİ YABANCI DİLE BAŞLANMASININ YARARLARI

Temel eğitimde yani erken yaşta ikinci yabancı dil eğitimine başlamanın öğrenciye sağladığı faydalarının biyolojik dayanakları da mevcuttur. “İnsan beyninde 18 milyar kadar neuron öğrenme işi ile uğraşır. Beyinde oluşmaya başlayıp yerleşik düzene geçen işitme- konuşma-dinleme-anlama merkezleri buluş çağı süresince beynin sağ veya sol yarımküresine odaklanır...bu odaklanmanın tamamlanması bitmeden bir yabancı dili öğrenmeye başlayan öğrenciler o yabancı dili hiç zorlanmadan rahatlıkla o dili anadili olarak yazan konuşan kişilerin beceri düzeyinde öğrenebilirler” (Demirezen, 2003: 6). Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerilerinin edinimi temel hedef olduğu için öğrencinin biyolojik gelişimine uygun olan bir zamanda ikinci yabancı dilin öğretilmeye başlanması bu noktada başarı getirmesi beklenen bir durumdur.

Bilindiği gibi temel eğitimin ya da ilköğretimin amacı bireye yaşadığı çağın gereksinimlerine ve toplumun beklentilerine uygun bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak (Güven, 2012: 558) olduğu için temel eğitimde artık tek bir yabancı dilin değil ikinci bir yabancı dilin öğretimi artık bir zorunluluk haline gelmiştir. “Tek tip yabancı dil öğretimi yabancı dili öğrenen toplumları sömürge psikolojisine sokar ve ekonomik ve kültürel açıdan insanlar üzerinde bağımlılık oluşturur” (Küzeci, 2015: 25). Bu bağlamda küreselleşen dünyada ve sadece bir ülkeyle kalmayıp diğer birçok ülkeyle ilişkilerin geliştirildiği yirmibirinci yüzyılda ikinci bir yabancı dilin gerekliliği tartışılmaz. Bununla birlikte günümüzde iş ortamında yaşanan rekabet, artık tek bir yabancı dili yeterli görmeyip ikinci bir yabancı dili zorunlu hale getirmiştir. Arak'a göre İngilizce bilmek herkesin sahip olduğu temel bir özellik haline gelmiştir. Bu nedenle İngilizce dışında öğrenilen diğer diller öğrenen kişilere iş dünyasında avantaj sağlamaktadır (2016: 17).

Erken yaşta ikinci yabancı dil öğrenen çocuk dil kültür ilişkisine bağlı olarak farklı farklı yabancı kültürleri de öğrenerek empati kurma, kendinden olmayana saygı gösterme, hoşgörü gibi ilerde kişilik gelişimine büyük bir katkısı olacak değerleri de kazanıp geliştirme imkanı elde edebilecektir.

Çocuğun ilk eğitiminin ailede başladığı düşüncesi de göz önünde bulundurulduğunda ikinci yabancı dil öğretiminin sadece bürokratik ve resmi olarak değil; aynı zamanda çocuğun ailesinin de bu bilinci kazanarak desteklemesi önemli bir husustur. Çünkü “aile bireylerinin ve onu çevreleyen toplumun yabancı dile karşı bakış açıları, sahip oldukları düşünceler, inanışlar bu süreçte onun öğrenmedeki başarısını etkileyen en önemli unsurlardır” (Bozavlı, 2013:1562).

Yabancı dile erken yaşta başlamanın yararlarının yanında yabancı dile erken yaşta başlanması iki olumsuz etkisinden söz edilmektedir. Bunlardan ilki anadili gelişimini olumsuz etkilemesi düşüncesi diğer de erken yaşta yabancı dile başlamakla gelinen düzey ile geç yaşta başlamakla gelinen düzey

3. TEMEL EĞİTİMDE İKİNCİ YABANCI DİLDE KULLANILABİLECEK ETKİNLİKLER

Eğitimde her yaş grubuna ve eğitimin her kademesine aynı tarz ve yöntemde öğretim yapılamadığı gibi temel eğitimde ikinci yabancı dil öğretiminde de bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. Yabancı dil, doğası gereği soyut kavramlardan oluşur ve karmaşık dil kurallarını bünyesinde barındırır. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde bu yaş kademesinde öğrenim gören çocuklara, içinde bulundukları gelişim dönemlerine, ilgi ve isteklerine uygun olarak öğrenme ortamı düzenlenmelidir. Aydın'a göre oyunun yabancı dil öğretiminde kullanılmasıyla çocuk farkında olmadan birçok şeyi öğrenmiş olur (2014: 74). Rol yapma, kukla kullanma, dramayı kullanma, şarkı ve video ile dersi zenginleştirme öğrenme sürecini çocuk için daha zevkli hale getirecektir. Çünkü çocuğun seviyesine, ilgi ve isteğine uygun yöntem ve etkinliklerin seçilmemesi çocuğun psikolojisini bozarak söz konusu o dile karşı olumsuz bir tutum geliştirmesine ve ilerleyen yaşlarda da bu durumun dil öğretim sürecini olumsuz etkileyeceği kaçınılmaz olacaktır. Nasıl ki çocuğun bütün yaşamında sınıf öğretmenin rolü ve etkisi ne kadar büyükse aynı şekilde ilköğretimde yabancı dille ilk defa karşılaşan çocuk için de dil öğretmeni o kadar önemlidir. Bilindiği gibi öğrenciler genellikle öğretmen ile ders arasında duygusal ve algısal bir bağ kurarak söz konusu yabancı dili çok sevebilir veya hiç sevmeyebilir. Dolayısıyla burada öğretmene önemli bir görev düşmektedir. Temel eğitim düzeyinde mümkün olduğunca öğrenciyi belli bir kalıba sokmadan doğal bir öğrenme ortamı düzenlenmelidir. Bu düşüncelerle paralel olarak Coşkun da yabancı dil öğretiminde öğrencinin hayal kırıklığına uğramadan öğrenme çabalarına devam etmesinin gerektiğini ve bu bağlamda oyunun güdüleyici özelliğinden ve esnekliğinden yararlanılabileceğini belirtmiştir (2008: 76).

Temel eğitim düzeyinde geleneksel yabancı dil öğretiminde olduğu gibi dilbilgisi kuralları anlatılarak derse soyut bağlamda başlanmamalı; dört temel dil becerileri dinleme, konuşma ve okuma, yazma şeklinde öğrenciye kazandırılmalıdır. Çünkü “çocukta dilsel bilinç yoğun bir şekilde dili duyma eylemine bağlı olarak, yani işitsel olarak gelişir” (Akdoğan, 2004: 100). Dolayısıyla temel eğitim seviyesinde yazma ve okuma becerisinin öğretimi ve geliştirilmesi dinleme ve konuşma becerisinin ediniminden sonra verilmesi öğrencinin başarılı olmasını daha da kolaylaştıracaktır. Çünkü alıcı becerileri geliştirmek üretici becerilere göre daha kolaydır. Yazma becerisinin öğrencinin belirli bir seviyeye geldikten sonra daha ileriki kademelerde verilmesi uygunken özellikle dinleme ve konuşma becerilerine yönelik etkinliklerin yapılması hedef kitlenin hazırbulunuşluk durumuna göre daha verimli olacaktır.

Bilindiği gibi öğretim programlarında ders kitapları öğretmen ve öğrencilere yol göstermesi noktasında temel bir kaynak oluşturmaktadır. Genç'e göre dil öğretiminde kullanılacak ders kitaplarının öğrencilerin öğrenme koşullarına göre seçilmesi, öğretimin verimliliğini artırır. Bu bağlamda kitabın içeriğinin öğrencilere yaratıcılık, eleştirel bakış açısı kazandırması gerekmektedir (2002: 78). Ancak “öğrenme sürecini uyandırmak, hareketlendirmek ve yeniden oluşturmak için derslerde salt ders kitabı, alıştırma fasiküllerini işlemek yeterli değildir. Farklı teknolojik olanaklar göz önünde bulundurularak, derste öğrencileri güdüleyecek ve mantıklı öğrenmeyi gerçekleştirecek zengin imkânlar sunulmalıdır” (Darancık, 2014: 103). Dijital dünyanın yaşamımızın merkezine girdiği yirmibirinci yüzyılda öğrencilerin teknolojik kazanımları giderek artış göstermekte ve yabancı dil derslerinde bilgisayardan öğrenme sürecine hizmet edebilecek materyaller öğretmenlerin hizmetine sunulmakta ve destek materyali olarak kullanılabilecek birçok kaynağa ulaşmak mümkündür (Aras, 2016: 899). Özellikle çocuklara yönelik

ders içerikleri ev ve okul yaşantısı gibi günlük hayatı kapsayan hedeflerin yer aldığını ayrıca öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye karşı ilgilerinin uyandırıldığı, öğrencilere çalışma alışkanlığı kazandırıldığı ve dilbilgisi konularının da sadece ihtiyaç duyulabilecek temel seviyede dilbilgisel yapılar olarak verildiğini belirtmiştir (2013: 298).

Durukafa'ya (2000) göre ilköğretimde yabancı dil öğretmenliği profesyonellik gerektiren bir meslektir. Sadece yabancı dil bilen veya yabancı dil belgesi olan bireylerin ilkokullarda yabancı dil dersi verebileceği görüşü alana karşı bir ciddiyetsizlik olarak da algılanabilir.

Temel eğitimde çocuk ilk defa ikinci yabancı dille karşılaştırılacağı için öğretmenin önemi çok büyüktür. Çünkü doğru yöntem ve tekniği kullanamayan öğretmen, çocuğun söz konusu dile karşı olumsuz algı geliştirmesine neden olacak ve bu algıyı ortadan kaldırmak için de ileride daha fazla bir iş yükü ve çaba gerekecektir. Ancak ilköğretim kurumları yönetmeliğinde ihtiyaç halinde sınıf öğretmenlerinin de yabancı dil öğretebileceği geçmektedir: “MADDE 43 – 3) İlkokullarda Yabancı Dil ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin alan öğretmenlerince okutulması esastır. Ancak, ihtiyacın alan öğretmenlerince karşılanamaması durumunda bu dersler, yükseköğrenimlerini söz konusu alanlarda yapan sınıf öğretmenleri veya sınıf öğretmeni olup bu alanda hizmet içi eğitim sertifikası almış öğretmenler tarafından ders değişimi yolu ile okutulabilir. Bunun da mümkün olmadığı durumlarda bu dersler sınıf öğretmenince okutulmaya devam edilir” (MEB, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, madde 43). Söz konusu ihtiyacın mezun öğretmen adaylarının niceliksel yetersizliğinden ziyade yabancı dil lisans programlarından mezun olan öğrencilerin atanamamasından kaynaklandığının dikkate alınması halinde bu ihtiyacın da kolaylıkla giderilebileceği açıktır.

Almanca öğretmenliği lisans programını kazanan öğrencilerin büyük bir bölümü LYS 5 İngilizce sınavıyla gelmektedirler. Bu durum ise olumlu bir hale dönüştürülebilir. Şöyleki Almanca öğretmenlerinin İngilizce bilmeleri öğretmenlerin ikinci yabancı dil öğretimini karşılaştırma yaparak iki dil arasında benzerliklerden yola çıkarak çocuklar için öğrenmeyi daha kolay hale getirebilirler. Yani İngilizce ve Almanca aynı dil ailelerinden geldiği için her iki dil arasındaki ortak kelime ve kullanımlar gösterilerek İngilizceyle paralel bir öğretim de yapılabilir. Dolayısıyla öğretmenin öğrencilerin ön öğrenmelerinden yola çıkarak Almancayı öğretmesi durumunda hem zamandan tasarruf etmiş olur hem de öğrencilerin ön öğrenmelerini harekete geçirip yapılandırarak dili etkili öğretebilir. Nitekim birinci yabancı dil olarak öğrenilen İngilizcenin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğretimini desteklediği birçok araştırmacı tarafından da ortaya konulmuştur (Bkz. Serindağ, 2003; Arak, 2016; Akıllılar, 2013)

4. SONUÇ

Erken yaşta yabancı dil öğrenmenin biyolojik dayanaklarının olduğu ve artık tek bir yabancı dile yoğunlaşmanın ihtiyacı karşılayamadığı yirmibirinci yüzyılda ikinci yabancı dilin öğretimi hem aileler hem de resmi kurumlarca desteklenmelidir. Günümüzde orta öğretim programlarında yer alan ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi temel eğitimin programlarında zorunlu ders olarak yer almalıdır. Bu dersi verecek öğretmenlerin nitelikli olabilmesi bağlamında ilköğretimde ikinci yabancı dil öğretmeni ihtiyacını karşılamak için şuan var olan ilköğretim matematik öğretmenliği lisans programları gibi temel eğitim seviyesinde yabancı dil eğitimi verebilen öğretim elemanı yetiştiren “Temel Eğitim İkinci Yabancı Dil Öğretmenliği” lisans programları üniversitelerde açılmalıdır. Dolayısıyla “zorunlu eğitim içerisinde ikinci yabancı dilin öğretimi sağlanmalıdır” (Tale ve Arhan, 2008: 226). Böylece öğrenciler

drama, kuklalar, renkli kartlar, görseller ve imkan dahilindeyse somut materyaller kullanarak doğal bir öğrenme ortamı düzenlemelidirler.

5. KAYNAKÇA

- Akdoğan, F. (2004). Yeni Projeler Işığında Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı: 2 ss. 97-109.
- Akıllılar, T. (2013). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğreniminde Üstbilişsel Farkındalık. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ss.275-285.
- Arak, H. (2016). İngilizceden Sonra İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca. *The Journal of Academic Social Science Studies*, sayı: 48, ss. 15-25.
- Aras, İ. (2016). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Yeni Web- Araçlarının Kullanımı, *IMUCO*, April 21-22. 2016, Antalya. ss. 897-901.
- Aydın, T. (2014). Dil Öğretimi ve Oyun -Çoklu Zekâ Teorisi Işığında. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, cilt: 14, sayı: 1, ss. 71-83.
- Balcı, U. (2016). Anadolu Liselerinde İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Eğitimi: Batman İli Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, ss. 346-355.
- Bozavlı, E. (2013). Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminin Tarihsel Süreci ve Amaçları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, cilt: 21 sayı: 4, ss.1561-1574.
- Bozlar Balcı, İ & Serindağ E. & Balcı U. (2017). Yapılandırmacı Öğrenme Kuramına Göre Almanca Derslerinde Materyal Hazırlanması, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, cilt: 7, sayı 1, ss. 123-135.
- Coşkun, H. (2008). Türkiye’de İkinci Yabancı Dilin Oyun Yoluyla Etkili Öğretimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 1, ss. 73-89.
- Çelikkaya, Ş. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Almanca Dersine Yönelik Tutumları. *Middle Eastern&African Journal of Educational Research*, Issue 5. ss. 96-110. ISSN: 2146 – 684X.
- Darancık, Y. (2014). LÜK Eğitim Setinin Yabancı Dil Öğretiminde Önemi ve Derse Etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, sayı: 8, ss. 102-113.
- Demirezen, M. (2003). Yabancı Dil ve Anadil Öğreniminde Kritik Dönemler. *Dil Dergisi*, sayı 118, ss. 5-15.
- Durukafa, G. & Durukafa M. N.(2000). İlköğretimde Yabancı Dil Öğretimi ve Öğretmen Yetiştirme Programı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* sayı: 7. ss. 57-60.
- Genç, A. (2002). İlk- ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Ders Kitabı Seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı: 22, ss. 74-81.
- Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı = Reform mu?. *İlköğretim Online*. Cilt: 11(3), <http://ilkogretim-online.org.tr>. ss. 556-577.
- Haznedar, B. (2010). Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 11-13 Novemver Antalya, ss. 747-755; ISBN: 9786053641049,
- Küzeci, D. (2015). Yabancı Dil Seçimi ve Yabancı Dil Politikaları. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı:30, ss.13-26.

- Solak, E. (2013). Finlandiya ve Türkiye’de İlkokul Düzeyinde Yabancı Dil Öğretimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, sayı: 28, ss.296-301.
- Tok, H. & Arıbaş, S. (2008). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Yabancı Dil Öğretimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı: 15, ss. 205-227.